

Milan Rastislav Štefánik sa narodil 21. júla 1880 v Košariskách neďaleko Brezovej pod Bradlom v rodine evanjelického kňaza. Gymnaziálne štúdiá navštevoval v Bratislave, Šoproni a Sarvaši.

V roku 1898 nastúpil na štúdium stavebného inžinierstva do Prahy. V tomto prostredí sa začal zapájať do spoločensko-kultúrneho života, aj ako člen spolku slovenskej mládeže Detvan. V roku 1900 rezignoval na štúdium techniky a stal sa poslucháčom prírodovedného odboru na Filozofickej fakulte Karlovej univerzity v Prahe. Najviac ho zaujímala astronómia. Počas letného semestra 1902 odišiel nakrátko študovať do Zürichu. V októbri 1904 bol v Prahe promovány na doktora filozofie. Svoje vedecké poznatky chcel zúročiť ďalšou vedeckou prácou a preto zamieril do Paríža. Pod patronátom profesora Janssena začal pracovať v hvezdárni v Meudone. Práca astronóma ho zaviedla na také miesta ako boli Španielsko, Turkestan, severná Afrika, ostrov Tahiti v Pacifiku. Jeho vedecká práca bola veľmi cenená. V júli 1912 sa stal plnoprávnym občanom Francúzska.

Tesne pred vypuknutím prvej svetovej vojny absolvoval niekoľko vedeckých a politických misií v krajinách južnej Ameriky.

Po vypuknutí prvej svetovej vojny sa mal Štefánik hlásiť ako osoba podliehajúca odvodu k pešiemu pluku. Jeho neuspokojivý zdravotný stav to však neumožnil. Napriek tomu sa prihlásil k letectvu a po skončení výcviku sa v apríli 1915 stal letcom. Ako bojový letec podnikol v priebehu tzv. druhej bitky artioskej niekoľko bojových letov s eskadrou MF 54. Okrem plnenia úloh pilota využíval Štefánik svoje schopnosti na vytvorenie armádnej meteorologickej služby. Navyše zamýšľal z radov vo Francúzsku žijúcich českých a slovenských krajanov vytvoriť československú leteckú jednotku, ktorá by pôsobila na fronte. Aj jeho zásluhou sa podarilo do pilotného výcviku zaradiť šiestich bývalých príslušníkov dobrovoľníckej roty „Nazdar“ a vycvičiť ich na pilotov, hoci potom lietali s francúzskymi jednotkami.

Od jesene do konca roku 1915 pôsobil v leteckej jednotke na srbskom fronte odkiaľ sa vrátil s podlomeným zdravím. Počas rekonvalescencie sa stretol s E. Benešom a T. G. Masarykom, s ktorými mal zdieľať myšlienky na oslobodenie Slovákov a Čechov spod Rakúsko-Uhorska.

Štefánik sa stal zakladajúcim členom Národnej rady českých krajín a od jari 1917 bol podpredsedom najvyššieho odbojového orgánu - Československej národnej rady (ďalej len „ČSNR“).

Vďaka svojmu spoločenskému postaveniu a kontaktom sprostredkoval Benešovi a Masarykovi niekoľko audiencií u významných francúzskych štátnikov, ktorým predkladali svoj program usporiadania strednej Európy po vojne. Jeho ústredným motívom bol boj proti Rakúsko-Uhorsku a vytvorenie samostatného československého štátu prostredníctvom vytvorenia samostatného československého vojska vo Francúzsku a Taliansku. Štefánikovi sa podarilo vytvoriť československé légie vo Francúzsku, Taliansku a Rusku, zjednotiť a dosiahnuť uznanie ČSNR za najvyšší orgán odboja a boja za vytvorenie nezávislého Československa. Tomuto venoval Štefánik mnoho svojej energie pri cestách do USA a Ruska.

Na základe dekrétu o československej armáde, vypracovaného Štefánikom a Benešom, ktorý 19. decembra 1917 podpísal francúzsky prezident R. Poincaré sa vo Francúzsku začali vytvárať jednotky zahraničného československého vojska – légie. Išlo vlastne o pravidelné vojsko zatiaľ neexistujúceho štátu, ktorý jeho prostredníctvom a za spojeneckej podpory ešte len bojoval za svoj vznik. V apríli 1918 dosiahol Štefánik podobný súhlas aj na vytváranie légii v Taliansku.

Po skončení prvej svetovej vojny v novembri 1918 venoval Štefánik mnoho energie na návrat légii z Ruska do vlasti, ako aj na riešenie kompetenčných sporov medzi francúzskou a talianskou vojenskou misiou v Československu.

4. mája 1919 letel Štefánik na palube talianskeho bombardéru do Bratislavy. Pri pristávaní manévri však lietadlo havarovalo a jeho posádka vrátane Štefánika zahynula.

Milana Rastislava Štefánika pochovali s najvyššími poctami 11. mája 1919 na vrchu Bradlo.

Literatúra:

ŠIMKO, J.: *M. R. Š. ...poznáme ho?*. Liptovský Mikuláš : AOS, 2006.

ČAPLOVIČ, M.: Generál PhDr. Milan Rastislav Štefánik: In: *Obrana*, roč. 15, 2007, č. 4.